

Jaarverslag 2023 van de Stichting Oud Deventer (SOD)

Het Algemeen Bestuur van de Stichting Oud Deventer vergaderde in 2023 zesmaal. In het laatste kwartaal is secretaris Neelco Osinga afgetreden; hij is opgevolgd door Ida Jager. Tevens is toegetreden tot het bestuur Marijke van Winsum - Westra. Het bestuur bestaat nu uit tien leden, die ieder een aandachtsgebied/portefeuille hebben. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door Wim Koetsveld (voorzitter), Fons Sijm (penningmeester), Ida Jager (secretaris) en Marien de Langen (lid).

De stichting telt circa 200 donateurs. Voor een streefbedrag van (thans) € 30 per jaar is men donateur. Als welkomstgeschenk wordt het boek *Licht, lucht en ruimte in Deventer -wederopbouwarchitectuur 1945-1963* uitgereikt. Dit boek is ook te koop bij de boekhandel voor € 15.

De stichting volgt de agenda van de Planadviesraad (PAR) en bezoekt als daartoe aanleiding is, de wekelijkse vergadering van de PAR op de publieke tribune. Daarnaast is de stichting tweemaal per jaar aanwezig bij het periodiek overleg van erfgoedpartijen (Heem- en Stichting Industriële Erfgoed Deventer en SOD) met de gemeente. Waar mogelijk werken de erfgoedpartijen samen. Verder wordt jaarlijks overleg gevoerd met de wethouder op het gebied van erfgoed en monumentenzorg.

Hieronder een overzicht van de belangrijkste activiteiten van de SOD in 2022:

Nieuwsbrieven

Twee nieuwsbrieven zijn uitgegeven, nummer 51 in mei en nummer 52 in november 2023. Op deze wijze en via de site communiceert de stichting met donateurs en belangstellenden.

Opa- en omadag

De opvolger van de opa- en omadag, een historische speurtocht door het Noordenbergkwartier op 26 juni jl., was een succes.

Symposium ter gelegenheid van het lustrum

Op 11 mei 2023 bestond de Stichting Oud Deventer 75 jaar. Dit lustrum werd gevierd op 21 september 2023 met een symposium, waarvoor Woonbedrijf Ieder1 gastvrij ruimte aanbood in het kantoor. Ongeveer vijftig belangstellenden woonden het symposium bij. Het onderwerp van het symposium was de toekomst van de wijken Borgele en de Platvoet:

Het panel bij het lustrumsymposium: v.l.n.r. mevrouw Hofman en de heren Ledeboer en Meurs

deze post 65-wijken zijn toe aan renovatie. Inleidingen werden gehouden door mevrouw ir. Joke Hofman, directeur bestuurder van Ieder1 en door dr. Ir. Paul Meurs van bureau Steenhuis Meurs, adviesbureau voor onderzoek naar erfgoedwaarde. De woningen in deze wijken zijn merendeels eigendom van Ieder1: 1000 woningen in Borgele, 500 op de Platvoet. Mevrouw Hofman schetste de structuur van de wijken: veel groen ondanks de grote bewoningsdichtheid in een gemengde bebouwing. Ook bood zij een inkijkje in de problematiek van de renovatie van de wijken en de middelen om de leefomgeving en de sociale cohesie te optimaliseren. De heer Meurs bood inzicht in de totstandkoming van deze wijken: maatschappelijke idealen, nadruk op licht, lucht en ruimte en het jonge gezin als uitgangspunt. We leerden dat de kernstructuur, de buitenruimte, leidend is en niet de gebouwen of de architectuur. Het panel bestond uit mevrouw Hofman, de heer Meurs en ons bestuurslid Daaf Ledeboer, expert in stadsontwikkeling. Na de inleidingen stond in de paneldiscussie de vraag centraal, hoe het jongere erfgoed, zoals Borgele en de Platvoet, beschermd kan worden. Ook voor de Stichting Oud Deventer ligt hier een taak om op een andere manier te gaan denken en te gaan kijken. We kijken terug op een geslaagde lustrumviering.

Nieuwe Markt: twee beelden van Titus Leeser

In het voormalige schoolgebouw van het Alexander Hegius Gymnasium en de MMS (Middelbare Meisjesschool), is museum Eicas (voor non-figuratieve hedendaagse kunst) gevestigd met daarboven appartementen. Aan weerszijden van de entree aan de Nieuwe Markt stonden, toen het gebouw nog als school fungeerde, twee beelden, van een Romeinse jongen en een Grieks meisje, vervaardigd door beeldhouwer Titus Leeser (1903-1996). De beelden zijn eigendom van de gemeente Deventer en staan al enige jaren in de tuin van het

Het rechter beeld van Titus Leeser in vroeger dagen (foto particuliere collectie)

landgoed Kleine Noordijk in Twello. De commissie Kunst in de Openbare ruimte heeft de gemeente geadviseerd de beelden definitief op die locatie te laten. Dankzij actie van de Vereniging van Eigenaren van de appartementen in Het Hegius en van de SOD heeft het College van B&W alsnog besloten dat de beelden als behorend bij het gebouw aan de Nieuwe Markt, daar dienen te worden teruggeplaatst. Wij zijn daar zeer verheugd over.

Grote Kerkhof. Fontein Bürgi

In het jaarverslag van 2022 is al melding gemaakt van deze verdwenen fontein. Intussen is er een positief vervolg. De fontein op het Grote Kerkhof, voor de ingang van de kerk bij de toren, is bij de werkzaamheden voor de herinrichting van het Grote Kerkhof verwijderd en de plannen voorzagen niet in herplaatsing. Na bezwaren van diverse kanten heeft de gemeente een inventarisatie gemaakt van mogelijke nieuwe locaties. De Stichting Oud Deventer geeft de voorkeur aan de kruising Engestraat-Broederenstraat, voor de Broederenkerk, waarbij nadrukkelijk is opgemerkt dat bij de herinrichting van dit 'pleintje' de fontein het uitgangspunt en het centrale punt dient te zijn.

P.C. Hoofflaan 1-95

Deze vijf portiekflats, in het gras bij een vijver, zijn een mooi voorbeeld van woningbouw uit de naoorlogse periode. Ze zijn gelegen in de wijk Zandweerd Noord. De flats zijn eigendom van Woonbedrijf Ieder1, dat plannen heeft voor sloop en daarna nieuwbouw. De gebouwen en de ruimte eromheen zijn een mooi ensemble: cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van belang. Ook Heemschut is die mening toegedaan. De Stichting Oud Deventer heeft dan ook een verzoek ingediend om de flats en de bijbehorende groenvoorziening aan te wijzen als gemeentelijk monument.

De Fontein van Bürgi (foto P. Dekker)

Het groen en het water horen bij het monument aan de P.C. Hoofflaan (foto E. Zijlstra)

Hoogbouw

De gemeente wenst een hoogbouwvisie te ontwikkelen en heeft de burgers van Deventer en organisaties zoals de Stichting Oud Deventer en Heemschut naar hun mening hierover gevraagd. In een brief van 20 september 2023 hebben deze beide erfgoedverenigingen hun visie gegeven, onderbouwd door de vijfpuntenbrief van dr. ir. Paul Meurs, aan wie advies was gevraagd. Deze brief en de vijfpuntenbrief van Paul Meurs zijn te vinden op onze website. Eind 2023 heeft de gemeente de Visie op hoger bouwen ter inzage gelegd. Hierin is een flink aantal elementen herkenbaar van de suggesties die door de stichting en Heemschut zijn aangedragen. Zo lezen we in de Visie dat hoogbouw zorgvuldig moet worden ingepast, dat behoedzaam moet worden omgesprongen met het unieke silhouet en het beschermd stadsgezicht van Deventer en dat hoogbouw geen doel op zich moet zijn, maar een middel om meer woningen in de bestaande stad te kunnen toevoegen. De volgende stap in de procedure is, dat de Visie ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Huisvesting Collectie Overijssel

Er is een nieuw gebouw nodig voor de huisvesting van de archieven. Digitaliseren wordt de toekomst. De vraag is of dit nieuwe gebouw in Zwolle komt of in Deventer. De provincie Overijssel beslist daarover. De huisvesting

Zorgen over de Athenaeumbibliotheek (foto website Athenaeumbibliotheek)

Collectie Overijssel betreft ook de huisvesting van de Athenaeumbibliotheek, op dit moment in Klooster 12. Wij hebben aan de gemeente onze zorgen kenbaar gemaakt over het verdwijnen van Deventer archiefstukken uit onze stad.

Senzora

De SIED heeft hier het voortouw; wij hebben geen bezwaar gemaakt tegen de plannen.

Tapijtfabriek

Wij constateren dat de gemeente belang heeft bij veel woningen op dit terrein. Veel historische kenmerken zullen verdwijnen. Wij hebben samen met Heemschut en de SIED contact met de gemeente en de woningbouwvereniging en hebben onze zorgen kenbaar gemaakt.

Reclame-uitingen, blokkades voor voetgangers en streetart in de binnenstad.

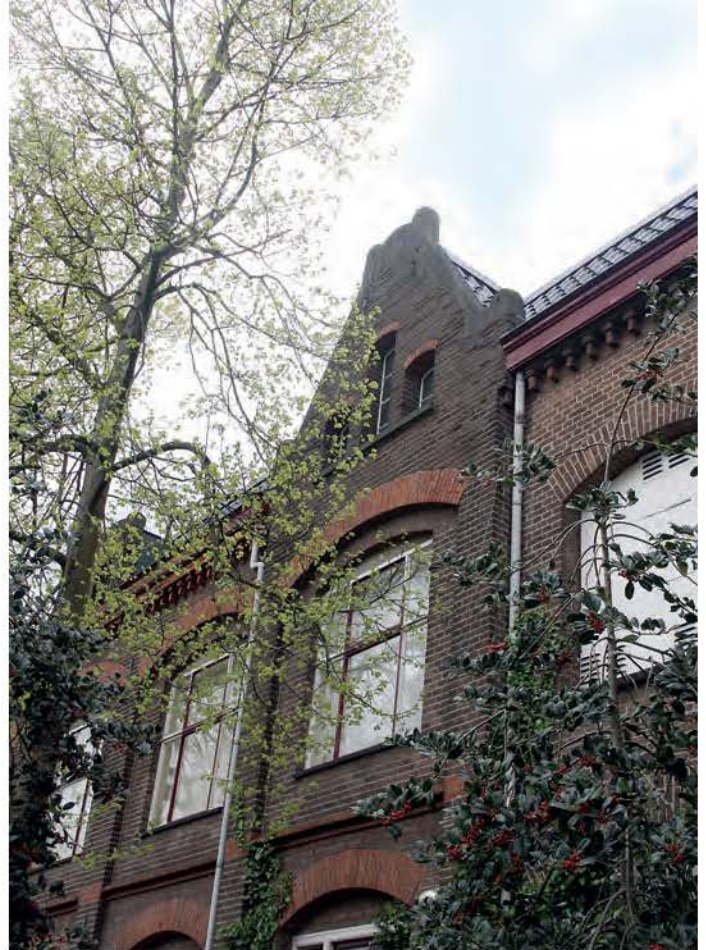
Schriftelijk hebben wij erop aangedrongen de voorwaarden waaraan reclame moet voldoen, te handhaven en blokkades voor voetgangers weg te halen. Niet lang daarop is de gemeente concreet tot actie overgegaan. Later heeft de SOD in het periodiek overleg van de erfgoedpartijen met de gemeente haar bezorgdheid uitgesproken over de hoeveelheid streetart in de binnenstad en gevraagd hoe de besluitvorming hierover tot stand is gekomen. De gemeente verklaart dat de locaties en de uitvoering moeten passen binnen de voorwaarden van het Beeldkwaliteitsplan. Hiervoor heeft een toets in de PAR plaatsgevonden. De gemeente zal nagaan hoeveel er nog komen in de binnenstad.

Grote Overstraat 54

Het pand aan de Grote Overstraat 54 heeft helaas geen status meer als rijksmonument. Er worden tekeningen gemaakt voor de verbouwing.

Scholen wederopbouw en Its Keurkampstraat

De SOD steunt een verzoek van Heemschut aan de gemeente om de vijf scholen rond de Van Heetenstraat te sparen voor

De voormalige tapijtfabriek heeft veel mooie details

sloop en ze als monument aan te merken. Ook de pogingen van Heemschut om het kunstwerk van Jo Pessink in de te slopen Its aan de Keurkampstraat te behouden, steunt de SOD.

Sint Geertruiden Ziekenhuis

Het nieuwbouwproject nadert zijn voltooiing. Het aanzien van het ziekenhuis is gebleven zoals het was, compleet met stalen ramen. De SOD heeft ervoor gezorgd dat dit een gemeentelijk monument werd.

Voortgang projecten

Bij verschillende projecten was er niet of nauwelijks sprake van voortgang:

- De plannen voor nieuwbouw op het Topicusterrein hebben geen vervolg gekregen.
- Of er inderdaad appartementen gebouwd worden aan de Worpzijde van de IJssel, is hoogst twijfelachtig.
- Van het laboratorium aan de Gooszenstraat is de travertinebedekking verwijderd, maar de status van monument lijkt desondanks niet haalbaar.
- Het verbrande pand van Hekkert staat er desolaat bij.

Ida Jager, secretaris